

aut. a. non est aut. b. non est sit quidem de his: que quolibet modo simul esse non possunt et si non alterum eorum esse necesse sit: similis est ei propositioni connexa per quam ita proponitur: si est. a. non est. b. Que. n. sic enuntiat: aut non est. a. aut non est. b. id nimirum sentit quod si. a. sit. b. esse non possit. id ita probatur. Cum enim proponitur hoc modo: aut non est. a. aut non est. b. si assumatur esse. a. non erit. b. Quocirca ei propositioni connexa similis est que ita enuntiat si sit. a. non esse. b. In hac vero propositione due termini complexiones syllogismos creabant. Nam si esset. a. non erat. b. et si esset. b. non erit. a. Si cum non esset. a. non necesse erat esse vel non esse. b. Siue autem non esset. b. non necesse erat esse vel non esse. a. Quocirca et in disiunctiva propositione totidem syllogismos esse necesse est: totidem vero incollectibiles complexiones. Nam cum ita proponitur: aut non est. a. aut non est. b. ita dicitur si sit. a. non erit. b. si sit. b. non erit. a. Siue autem non sit. a. non necesse erit esse vel non esse. b. siue non sit. b. non necesse erit esse vel non esse. a. velut in his apparet exemplis. Si enim quis dicat: aut non est album: aut non est nigrum: sed assumat. At qui est album non erit nigrum: vel rursus atqui est nigrum: non erit album. Siue autem album non esse assumpserit: non necesse erit esse vel non esse nigrum siue nigrum non esse assumpserit ut sit vel non sit album: nullam faciet necessitatem. Item ea propositio per quam ita proponitur: aut est. a. aut non est. b. dicitur quidem desinet adherentibus proponiturque in his propositionibus que a maioribus ad minora tendunt similis est ei propositioni connexa: que dicit. Si non est. a. non est. b. Nam quod dicit: aut est. a. aut non est. b. non assumat atqui non est. a. modis omnibus non erit. b. Si igitur non sit. a. non erit. b. Id. n. hec disiunctio premittebat. in hac vero siquidem. a. negaretur vel affirmaretur: hoc fiebat aliquis syllogismus. Siue autem. a. affirmaretur siue. b. negaretur: nulla erat in conclusione necessitas. idem puenit in disiunctis. Nam cum proponitur aut est. a. aut non est. b. siquidem non sit. a. non erit. b. Si vero sit. b. erit. a. quod si sit. a. vel non sit. b. nihil est necessarium. id. vero in his terminis approbat: si quis ita proponat: aut aial est aut non habet. si non sit aial non erit habet si habet aial est: siue autem aial sit non necesse est esse hominem siue habet non sit non necesse est aial interire. Ea vero propositio que dicit: aut non est. a. aut est. b. in his que sibi adherent propositioni potest et a minoribus ad maiora contedit et est similis ei propositioni connexa que dicit Si est. a. est. b. Nam cum ita quis enunciet siquidem assumatur esse. a. statim consequitur ut sit. b. Sed in hac propositione siquidem affirmative esse. a. sequetur ut sit. b. Quod si negaretur. b. sequebatur ut non esset. a. Siue autem negaretur. a. siue affirmaretur. b. nihil necessarium videbitur accidere. Et in ea igitur propositione disiuncta que dicit: aut non est. a. aut est. b. siquidem fuerit. a. erit. b. si fuerit. b. non erit. a. Siue autem non sit. a. siue sit. b. nulla est necessitas syllogismi. ut in hoc declaratur exemplo: aut non est habet: aut aial est. Si igitur assumamus atque est homo erit aial. Si negemus esse aial: non erit homo si autem hominem negemus: vel animal affirmemus nihil necessarium euenit. Quocirca ex his que superius dicta sunt declaratur: quot disiunctarum propositionum syllogismi sunt: vel quibus ab his que connexa sunt differentiis segregentur. Que enim connexa sunt quodam in eo quod est esse vel non esse sequentiam monstrant. que vero per disiunctiones proponuntur: ita sunt ut sibi consentire non possint. Inuenias quoque per connexionem propositiones: que id intelligi volunt: ut a se nequeant se

parari ut cum ita proponimus. si est. a. est. b. Id nimirum hec propositio intelligit quod si esse poterit: a. statim consequetur sit etiam. b. Nulla vero earum que in disiunctio ne sunt ita proponitur: ut simul esse videantur. Cum enim dicimus aut est. a. aut. b. est. aut eadem propositiones quolibet modo alio variamus: id autem coniunctio que disiunctiva ponitur: sentit si eas esse non posse. Et cum late eaz pateat differentia: iccirco nunc de eisdem pauca subiunximus: quoniam totidem syllogismos fieri dicebamus. in his propositionibus que per disiunctionem fierent: quot etiam fierent in connexionibus. Et quoniam de omnibus quoquomodo possint fieri hypotheticis syllogismis sufficienter dictum est hic operis longitudinem terminemus. **Explicit.**
Incipit liber Boetij ad Simachum quo modo trinitas est unus deus et non tres dii.

C Prologus.

Investigatam diutissime quoniam quantum nunc mentis igniculum lux diuina dignata est formatam rationibus litterisque mandata offerenda vobis concitandaque curavi: tam vestri cupidus iudicij: quam nostri studiosus iuuenti. Qua in re quod mihi sit animi quotiens stilo excogitata comendo: tum ex ipsa materie difficultate: tum ex eo quod caris. i. vobis tamen quod loquor intelligi potest. Neque enim fame iactatione et ianibus vulgi clamoribus excitamur. Sed si quis est fructus exterior: hic non aliam potest nisi materies siles sperare inquam. Quocirca igitur a vobis deieci oculos. Partem ignaua segnitie: partem callidum liuor occurrit: ut contumeliam videam diuinis tractatibus irrogare: qui talibus hominum monstris non agnoscenda hic potiusquam perculada proiecerim. Incirco stilum breuitate contraho et ex istis scripta phie disciplinis: nouorum verborum significatibus volo. Ut hec mihi tamen vobisque si quoniam ad ea conuertitis oculos colloquatur. Ceteros vero ita subiuimus: ut qui capere intellectu nequiverint ad ea etiam legenda videantur indigni. Sed nec tamen a nobis queri oportet. quanto humane rationis intuitus ad diuinitatis valet celsa conscendere. Nam ceteris quoque artibus idem quasi quodam finis est constitutus: quousque potest via rationis accedere. Neque enim medicina semper egris affert salutem: si nulla erit culpa medentis. si nihil eorum que fieri oportebat omiserit. Idemque sit in ceteris. Ac quantum hec difficilius questio est: tam facilius debet esse ad veniam. Vobis tamen est illud inspicendum est: an ex beati augustini scripti scia rationum aliquos in nos veniens fructus intulerit. ac de proposita questione hinc sumamus initium.

Explicit prologus. Incipit liber primus de trinitate
Christiane religionis reuerentiam plures vsurpat: sed ea fides pollet maxime ac solitarie et que tamen per vniuersum precepta regularum quibus eiusdem religionis intelligatur auctoritas. Tum propterea quod eius cultus per omnes pene mundi terminos emanauit catholica vel vniuersalis vocatur. Cuius huius de trinitatis vnitatem sententiam pater inquit deus: filius deus: spiritus sanctus deus. Igitur pater filius spiritus sanctus vnus deus: non tres dii. Cuius coniunctio ratio est in differentia: eos enim differentia comitat: qui vel augent vel minuunt: ut arriani. Qui gradibus meritorum trinitatem variantes distrahunt atque in pluralitatem deducunt. Principium. n. pluralitatis alteritas est: propter alteritatem enim nec pluralitas quod sit intelligi potest. Trium namque rerum in quolibet tum genere tum specie: tum numero diuersitas constat. Quotiens idem dicitur totiens diuersum etiam predicatur. Idem vero

Liber primus

¶ **¶** dicitur tribus modis. Aut genere ut idem homo quod equus quod idem genus ut animal: vel specie ut idem Lato quod Liceo quod eadem species ut homo vel numero ut Tullius et Licesio quod unum est numero. Quare diuersum etiam vel genere vel specie vel numero dicitur: sed numero differentiam accidentium varietas facit. nam tres homines neque genere neque specie. sed suis accidentibus distant. Nam vel si alio cuncta ab his accidentibus separemus: tunc loci cunctis diuersus est: que unum fingere nullo modo possumus. Duos enim corpora unum locum non optinebunt: qui est accidens atque ideo sunt numero plures: quoniam accidentibus plures sunt:

Capitulum secundum

Ade igitur ingrediamur et unumquodque ut intelligi atque capi potest discutiamus. nam sic optime deum ut eruditi est homines unumquodque ut ipsum est ita de eo fidem capere et tentare. Nam cum tres sint speculatiue partes naturalis in motu abstracta ibidem

Considerat enim corporum formas cum materia que corporibus actu separari non possunt. Que corpora in motu sunt ut cum terra deorsum ignis sursum fertur: huiusmodi motus forma materiae coniuncta. Mathematica sine motu in abstracta. Nec enim formas corporum speculatur sine materia ac per hoc sine motu. Que forme cum materia sint ab his separari non possunt. Theologia sine motu abstracta atque separabilis. Nam dei substantia et materia et motu caret. In naturalibus igitur rationaliter: in mathematicis disciplinaliter: in diuinis intellectualiter versari oportebit. Neque deduci ad imagines: sed potius ipsam inspicere formam quam vere forma: neque imago est: et que est ipsum est: et ex qua est est.

Capitulum tertium

Quoniam namque est ex forma est. Statua enim non secundum esse quod est materia. sed secundum formam quam in eo insignita est effigies animalis dicitur: ipsumque esse non secundum terram quam ei materia: sed de secundum eris figuram. Terra quoque ipsa non secundum materiam dicitur: sed secundum firmitatem gravitatemque que sunt forme: nihil igitur secundum materiam esse dicitur: sed secundum propriam formam. Sed diuina substantia sine materia forma est: atque ideo unum: et est id quod est. reliqua enim non sunt. id quod sunt. Unumquodque enim. huius est suum ex his ex quibus est id est ex partibus suis et est hoc atque huiusmodi. partes sue coniuncte: sed non huiusmodi vel huiusmodi singulariter: ut cum homo terrenus consistat ex anima et corpore corpus et anima est: non vel corpus vel anima. Igitur in parte non est id quod est: quod vero non est ex his atque hoc: sed tamen est hoc. Illud vero est id quod est et pulcherrimum fortissimumque: quod nullo nititur. Quocirca hoc vere unum in quo nullus numerus nullum in eo aliud preterquam id quod est: neque enim. subiectus fieri potest forma enim est. forme vero subiecte esse non potest. Nam que cetera forme: subiecte accidentibus sint ut humanitas: non ita accidentia suscipit in eo quod ipsa est: sed eo quod materia ei substantia est. dum enim materia substantia humanitati suscipit quodlibet accidens: ipsa hoc suscipere videtur humanitas. forma vero que est sine materia non poterit esse subiectum: nec non vero inesse materie. Neque enim esse et forma: sed imago. Ex his enim formis que preter materiam sunt iste forme venerunt. que sunt in materia et corpus efficiunt. Nam ceteras que in corporibus sunt abutimur formas vocantes: dum imagines sint. Assimilantur enim formis his que non sunt in materia constitute.

Capitulum quartum

Nam illa igitur in eo diuersitas: nulla ex diuersitate pluralitas: nulla ex accidentibus multitudo. atque ideo nec numerus. Deus vero a deo nullo differt nec vel accidentibus vel substantialibus differentiis in subiecto positus distat: vbi vero

nulla est differentia nulla est omnino pluralitas. Quare nec numerus. Igitur unitas tamen. Nam cum tertio repetitur deus: cum pater et filius et spiritus factus nuncupatur tres unitates non faciunt pluralitatem numeri in eo quod ipse sunt. Si aduertamus ad res numerabiles: ac non ad ipsum numerum. Illic enim unitatum repetitio numerum facit. Tres enim unitates ternarium faciunt: quod ipse numerus ex unitatibus collectus est. In eo autem numero qui in rebus naturalibus constat: repetitio unitatum atque pluralitas minime facit numerabiliu reru numerosam diuersitatem. Numerus enim duplex est: Unus quidem quo numeramus: alter vero qui in rebus numerabilibus constat. Etenim unum res est unitas qua unum dicimus. Duo rursus in rebus sunt: ut homines vel lapides dualia mihi: sed tamen dualitas: que duo homines vel lapides sunt duo: et in ceteris eodem modo. ergo in numero quo numeramus repetitio unitatum facit pluralitatem: in rebus vero numero non facit pluralitatem unitatum repetitio: vel ut si de eodem dicam. Gladius unus mucro unus: Ensis unus: potest enim unus tot vocabulis gladius agnosci. Nec enim unitatum repetitio: iteratio potius est quam numeratio. velut si ita dicam: ensis: mucro: gladius: repetitio quedam est eiusdem non numeratio diuersorum. Velut si dicam sol: sol: sol: non tres soles effecerim. Sed uno totiens predicaueris. Non igitur si de patre et filio et spiritu sancto. tertio predicatur deus: ideo trinitas numeratio numerum facit. hoc enim illis ut dictum est imminet: qui inter eos distantia faciunt merito. Catholicis vero nihil in differentia constituentibus: ipsarum formarum materia ut est esse ponentibus: neque aliud esse quam est ipsum quod est opinantibus. Repetitio recte de eodem: que enunciatio diuersa ut cum dicitur deus pater: deus filius: deus spiritus sanctus. Atque hec trinitas est unus deus: velut ensis atque mucro unus gladius. velut sol sol sol unus sol. Sed hic interim ad eam deum sit significationem monstratorem qua ostendit non omnem unitatum repetitionem: numerum pluralitatemque perficere. Non vero ita dicitur pater et filius et spiritus sanctus quasi multiuocum quiddam. Nam mucro et ensis et ipse est et idem. Pater vero ac filius et spiritus sanctus idem eadem est non vero ipse in qua re paulisper considerandum est: requirentibus enim ipse est pater qui filius minime inquit. Rursus idem alter qui alter negat: non est igitur inter eos in re ob in differentia. Qua subintrat queque numerus et subiectorum diuersitate confici superius explanatum est: De quo re breuiter considerabimus si prius illud quemadmodum de deo unumquodque predicatur permiserimus.

Capitulum quintum

Decem omnino predicamenta traduntur: que de rebus omnibus vniuersaliter predicantur. id est substantia: qualitas: quantitas: ad aliquid: vbi quando habere: situm: facere: pati. Nec igitur talia sunt que substantia subiecta permiserint.

Capitulum sextum

Nam pars eorum in reliquarum reum predicatione substantia est: pars in accidentium numero est. Ad hec cum que in diuinis verterit predicationes cuncta mutantur que predicari possunt: aliquid vero omnino non potest predicari. Nam substantia in illo non est vere substantia: sed ultra substantiam. Item qualitas et cetera que euenire queunt quorum ut amplius fiat intellectus. Exempla subdenda sunt. Nam cum dicimus deus: substantiam quidem significare videmur: sed eam que sit: ultra substantiam.

Capitulum septimum

Cum vero iustus qualitate quidem: sed non accidentem: sed eam que sit substantiam. Sed ultra substantiam. Neque enim aliud est quod est aliud

Liber primus

est q̄ iustus est: sed idē est esse deo q̄ iust⁹. itē cū dī magnus vel maximus quātitatē quidē significare vī demur: h̄ eam que sit ipsa substantia talis qualem eē diximus vltra substantiā. Idē est enī esse deo q̄ magnus: de forma enim eius superi⁹ demonstratū ē: qm̄ bis sit forma ⁊ vnū vere nec: vlla pluralitas. Sed hec predicamenta talia sunt: vt in quo sint ipsuz eē faciāt q̄ dicitur diuise quidē in ceteris: in deo cōiūcte atq; copulate hoc mō. Nam cuz dicimus substantia vt hō vel deus ita dicitur quasi illud de quo predicatur ip̄s sit substantia: vt substantia hō vel deus. Sed distat. Quoniā homo non integre ipsū hō est: ac p̄ hoc nec suba Qd̄ enim est aliis dz: que non sunt hō. Deus vō hoc ipsum qd̄ est deus est. Nec enim aliud est nisi qd̄ est: ac per hoc ipsum deus est.

Capitulum octauum.

Rursus iustus quod est qualitas: ita dicitur quasi ipse hoc sit de quo p̄dicatur: id est si dicamus homo iustus: vel deus iustus ip̄sum hominem vel deum iustus esse proponimus: sed differunt q̄ homo alter alter ē iustus: deus vō est idem ipsum est qd̄ iustū. Magn⁹ etiam hō vel deus dicitur atq; ita qua ipse sit homo magnus: vel deus magnus. Sed hō tñ magnus: de vō ipsuz magnus existit: reliqua vō neq; de deo neq; de ceteris predicantur.

Capitulum nonum.

Nam vbi vlt de deo vel de hoīe p̄dicare pōt de hoīe vt in foro: de deo vt vtriq;. S; ita vt non quasi ipsa sit res id qd̄ predicat de qua dī. Mō enī ita hō dī esse in foro: quē admodū esse alb⁹ vel longus: nec quasi circumsusus: ⁊ determinatus proprietate aliq̄ q̄ designari se possit: h̄ tñ qd̄ sit illud aliis iformatū reb⁹ p̄ hāc predicationē ostenditur de deo vō non ita. Mā quod vbiq; est ita dici videtur nō q̄ in oī sit loco. Oīno .n. in loco esse non pōt: sed quod ei omnis locus adsit ad eum capiendū. cum ipse non suscipiatur in loco. Atq; ideo nusq; in loco esse dicit: qm̄ vbiq; ē: h̄ nō in loco. Qm̄ vō eodem predicatur modo vt de homine heri venit: de deo vero semper est hoc quoq; non quasi eē aliquid dicitur illud ipsum: de quo besternus dī aduētus: sed quod ei fm̄ tempus accessit predicat. Qd̄ vō de deo dicitur semper est: vnū quidem significat q̄ si oī preterito fuerit: omni quoquomodo sit presenti: oī futuro erit qd̄ de celo ⁊ de ceteris imortalib⁹ corporibus fm̄ phos dici potest. At de deo nō ita. Semp enī est qm̄ semper presentis est in eo tempus. Tātūq; inter nostrarum rerū presens qd̄ est nūc interest ac diuinaruz: q̄ nostrum nunc quasi currens tēpus facit sempiternitatem. Diuinum vō nunc permanēs neq; mouens sese atq; consistens: ⁊ eternitatem facit. Cui nomini si adicias semper facies eius q̄ est nunc in gem indefessumq; ac per hoc perpetuum facies cursum quod est sempiternitas.

Capitulum decimum.

Rursus habere vel facere eodem mō. Dicitur enī currit vestitus de homine de deo cuncta possidens regit. Rursus nihil de eo q̄ est esse de vtriusq; dictum est. Sed hec omnis predicatio exterioribus dat omnia q; hic quodāmodo referantur ad aliud. Cuius predicationis differentiam sic facilius inter nos scim⁹. qui hō est vel deus refertur ad substantias qua est aliqd̄ id est hō vel deus. Qui iust⁹ est refertur ad qualitatem

qua. s. est aliquid. i. iustus. Qui magnus ad quātitatē qua est aliquid. i. magnus: Nam in ceteris p̄dicatōibus nihil tale est. Qui enī dicit esse aliq̄ in foro vt vbiq; refert quidē ad predicamentū quod est vbi: h̄ non in quo aliquid est velut iustitia iustus. Itē cū dico currit vel regit vel nunc ē vel semper est refert qd̄ dem vel ad facere vel ad tempus. Si tamen interi diuinuz illud semper tempus dici potest. Sed nō i quo aliquo aliquid est velut magnitudine magnum. Mā scitum passionēq; requiri non opz in deo. Neq; enim sūt. iā ne patet que sit differētia p̄ditionū ⁊ patet q̄ alie qd̄ quasi rem monstrant. Alie vō quasi circūstias rei. Quodq; illa que ita predicantur vt esse aliqd̄ rem ostendant. Illa vō vt non esse: sed potius extrinsecus aliquid quodāmodo affigant. Illa igit̄ q̄ aliqd̄ esse designat fm̄ rem predicationes vocētur: q̄ cū de rebus subiectis dicuntur vocantur accidentia fm̄ rez. Cum vero de deo qui subiectus nō est fm̄ substantiā rei predicatio nuncupatur.

Capitulum vndecimum.

Age nūc de relatiuis speculemur p̄ qb⁹ eē quod dictum est sumpsimus ad disputationem. Maxime enim hic non videntur fm̄ se facere predicationem: que perspicue ex alieno aduentu constare perspicuntur. Age enim qm̄ dominus ⁊ seruus relatiua sunt videamus vtrum ne ita sit vt fm̄ se sit predicatio an minime. Atq; si auferas seruuz abstuleris quoq; dominū Ac non etiam si auferas albedinem abstuleris quoq; album Sed interest q̄ albedo accidit albo: q̄ sublata pit nimirū albū. At in domino si seruū auferas pit vocabulū quo dominus vocabatur. Sed non accidit seruus domio vt albedo albo: sed potestas qd̄ q̄ seruus coercetur: Que qm̄ sublato deperit suo. constat non eam per se domino accidere sed per seruoz quo dāmodo extrinsecum accessum. Non igitur dici pōt p̄ predicationem relatiuam quicq; rei de qua dicitur h̄ se addere vel minuere vel mutare: que tota non in eo qd̄ ē esse p̄sistit. S; i eo q̄ ē i cōpatide aliquo mō se habere. Nec semper ad aliud: sed aliquoties ad idē Age. n. stet quisq;: igit̄ si accedā dexter ero ei sinister Ille ad me comparatus erit dexter non q̄ ita sit. p̄ se dexter velut longus aut alb⁹. sed quod ego dexter ac cesserim. Rursus ego sinister accedo. Item erit ille dexter: nō q̄ ille sit p̄ se dexter velut alb⁹ ac lōg⁹: h̄ q̄ me accite sit dexter: atq; id q̄ ē a me ⁊ ex me ē: mini me vero ex se. Quare fm̄ rei alicui⁹ que in eo qd̄ ip̄a ē p̄prietatē non faciunt predicationē nihil alternare vel mutare queunt: nullāq; omnino essentia variare Quocirca si pater ac filius ad aliqd̄ dicuntur: nihilq; aliud vt dictū ē differt nisi sola relatiōe. Relatio vō non predicat ad id de quo predicat quasi ip̄a sit ⁊ h̄ rem de qua dicit nā faciet alteritatē rei de qua dicitur. Sed si dici pōt quo quidem modo id qd̄ vix intel ligi potuit interpretatum est personarum.

Capitulum duodecimum.

Quoniam enī magna regula ē veritas i reb⁹ incorporealis distātiā effici differētis nō locis. neq; accessisse dici p̄t aliqd̄ deo vt p̄feret: si enī cepit eē vnq; pater eo q̄ suba lis quidē ei ē productio filii. Relatiua vō predicatio patris ac si meminimus omnium i priorib⁹ de deo sententiarum. Ita cogitemus processisse quidem ex deo patre

patre filium dictum et ex utroque spiritum sanctum: hos quoniam incorporeales sint minime locis distare quoniam vero pater deus et filius deus et spiritus sanctus deus. Deus vero quoniam nullas habet differentias quibus differat a deo a nullo eorum differt. Differentie vero ubi absunt abest pluralitas: ubi abest pluralitas: adest unitas. Nihil autem aliud gigni potuit ex deo nisi deus et in rebus numerabilibus repetitio unitatum non facit modis omnibus pluralitatem. Trium igitur idonee constituta est unitas. Sed quoniam nulla relatio ad seipsum referri potest: ideo quod ea secundum seipsum est predicatio que relatione caret. facta quidem est trinitatis numerositas in eo quod est predicatio relationis: sed seruata est substantie unitas in eo quod est in differentia vel substantie uel operationis uel officio eius que secundum se dicitur predicationis. Ita igitur substantia continet unitatem relationis multiplicat trinitatem: atque ideo sola sigillatim preferuntur atque separatim que relationis sunt. Nam idem pater qui filius non est: nec idem uterque qui spiritus sanctus. Idem tamen deus est pater et filius et spiritus sanctus: idem iustus: idem bonus: idem magnus: idem omnia que secundum se poterunt predicari. Sane sciendum est non semper tale esse relatiuum predicationem ut semper ad differens predicet ut est seruus ad dominum: differt enim. Nam omne equale equi equale est: et simile simili simile est: et idem ei quod est idem idem est: et similis est in trinitate relatio patris ad filium et utriusque ad spiritum sanctum ut eius quod est idem ad id quod est idem. Quod si in cunctis alijs rebus non potest inueniri: facit hoc cognata caducis rebus alteritas. nos vero nulla imaginatione deduci sed simplici intellectu erigi et ut quod intelligi potest: ita aggredi etiam intellectu oportet. Sed de proposita questione satis dictum est. Nunc vestri iudicij expectat subtilitas questionis: que ut recte diuersa sit an minime vestra statuat pronuntiationis auctoritas. Quod si sententie fidei fundamentis sponte firmissima opitulante gratia diuina idonea argumentorum adiuuenta prestitimur illuc perfecti operis letitia remanebit unde venit affectus. Quod si ultra se humanitas nequiuit ascendere quantum imbecillitas subtrahit vota supplebunt.

Explicit liber primus.

Incipit secundus eiusdem ad Joannem diaconum ecclesie Romane utrum pater et filius: ac spiritus sanctus de diuinitate substantialiter predicentur.

Quero an pater et filius ac spiritus sanctus de diuinitate substantialiter predicentur: an alio quoque modo. viamque indaginis hinc arbitror esse sumendam unde rerum omnium manifestum constat exordium: id est ab ipsis catholice fidei fundamentis. Si igitur interrogem an qui dicitur pater substantia sit: respondetur esse substantia. Quod si queram an filius substantia sit idem dicitur. Spiritum sanctum quoque substantiam esse nemo dubitauerit. Sed cum rursum colligo patrem filium spiritum sanctum non plures sed vna occurrit esse: vna igitur substantia trium nec separari villo modo aut disungi potest: nec velut partibus in vnum coniuncta est: sed est vna simplicitate. Quecumque igitur de diuina substantia predicantur ea tribus oportet esse communia idque erit signum que sint que de diuinitatis substantia predicentur. Quod quecumque hoc modo dicuntur de singulis in vnum collectis tribus singulariter predicabitur hoc modo. Si dicimus pater deus est: filius deus est: spiritus sanctus deus est: pater filius ac spiritus sanctus vni deus. Si igitur

tur eorum vna deitas vna substantia est: igitur dei nomen de diuinitate substantialiter predicari. Ita pater veritas est: filius veritas est spiritus sanctus veritas est. pater filius spiritus sanctus. Non tres veritates sed vna veritas est. Si igitur vna in his substantia vna est veritas necesse est veritates substantialiter predicari: de bonitate de incommutabilitate: de iustitia: de omnipotentia ac de ceteris omnibus que tam de singulis quam de omnibus singulariter predicamus. manifestum est substantialiter dici. Unde apparet ea que cum in singulis separatim dici conuenit: nec tamen in omnibus dici queunt non substantialiter predicari sed alio modo. Qui vero iste sit posterius queram. Nam qui pater est hoc vocabulum non transmittit ad filium neque ad spiritum sanctum. Quod sit ut non sit substantiale nomen hoc indictum. Nam si substantiale est ut deus: ut veritas: ut iustitia ut ipsa quoque substantia de ceteris diceretur. Item filius solus hoc recipit nomen. Neque enim cum alijs iungitur: sicut i deo sicut in veritate: sicut in ceteris superius dixi. Spiritus quoque sanctus non est idem qui pater ac filius. Ex his igitur intelligimus patrem filium ac spiritum sanctum: non de ipsa diuinitate substantialiter dici: sed alio quodam modo. Si enim substantialiter predicaretur et de singulis et de omnibus singulariter diceretur. Nec vero ad aliquid dici manifestum est. nam et pater alicuius pater est: et filius alicuius filius est et spiritus alicuius spiritus. Quo fit ut nec trinitas substantialiter de deo predicetur. non enim pater trinitas qui enim pater est filius ac spiritus sanctus non est: nec trinitas filius nec trinitas spiritus sanctus secundum eundem modum. Sed trinitas quidem in personarum pluralitate consistit: unitas vero in substantie simplicitate. Quod si persone diuise sunt: substantia vero diuisa sit necesse est quod vocabulum ex personis origine capiat id ad substantiam non pertinere ad trinitatem personarum diuersitas facit. trinitas igitur non pertinet ad substantiam. Quo fit ut neque pater neque filius neque spiritus sanctus nec trinitas de deo substantialiter predicentur. Sed ut dictum est ad aliquid. Deus vero veritas: iustitia: bonitas: omnipotentia substantia immutabilitas virtus sapientia et quicquid huiusmodi excogitari potest substantialiter de diuinitate dicitur. Nec si recte se ex fide habent: ut me instruas peto. Aut si aliqua re forte diuersus es diligentius intue re que dea sunt et fide si poteris rationemque coniunge.

Explicit liber secundus de trinitate.

Incipit prologus in librum de hebdomadibus.

Postulas ut ex hebdomadibus nostris eius questionis obscuritatem que continet modum quo substantie in eo quod sint: bene sint: cum vero sint substantialia bona digeraz et paulo euidentius monstrarem. Idque eodice esse faciendum: quod non sit omnibus notum iter huiusmodi descriptionum. Tuus vero testis ipse sum quod hic viuaciter fueris ante complexus. Hebdomadas vero ego ipse tibi commendo potiusque ad memoriam tibi speculata conseruo quam cuique participo: quorum lasciuia ac petulantia nihil a ioco risuque patitur esse coniunctum. pro hinc tu ne sis obscuritatis breuitatis aduersus: que cum sint archani fida custodia tamen id habent commodi. quod cum bis solis qui digni sunt colloquuntur. Tibi igitur in mathematica feri solet ceterisque etiam disciplinis preposui terminos regulasque quibus cuncta que sequuntur efficiam.

De hebdomadibus

Incipit liber de hebdomadibus. Cap. i. et pp̄o. p̄ia.

Omninis animi cōceptio est enūciatio q̄s quā probat auditam. Harū duplex modus est. Nam vna ita communis vt ē olus hominū sit veluti si proponas hāc. Si duo bus equalibus equalia auferas que relin- quātur equalia esse nullus id intelligens neget: alia vō est doctorū t̄m que tamen ex talibus cōmunis at cōceptionibus venit vt est. Que incorporalia sunt in loco nō esse et. que tamē vulgus sed docti cōprobant ij. C Diuersum est esse et id q̄ est. Ip̄m. n. cē nōdū est at vō q̄ est accepta effendi forma est atq̄ p̄sistit. iij. C Quod est participare aliquo potest. Sed ip̄m esse nullo modo aliquo p̄cipat: sit enim p̄cipatio cum aliquid iā ē: est aut aliquid cū esse suscepit. iiii. C Id quod est habere aliqd̄ p̄ter q̄s quod ipsum est p̄t ip̄sum vero esse nihil aliud p̄ter se habet admixtū. v. C Diuersū est autem esse aliquid et esse aliquid i eo quod est: illic. n. accidēs hac s̄ba significatur. vij. C Oē quod ē p̄cipat eo q̄ ē esse vt sit. alio vō p̄cipat vt aliquid sit. At per hoc id quod est participat eo quod est esse vt sit. Est vero vt particeps alio quolibet oē simplex esse suum et id q̄ est vñū habet. vij. C Oī cōposito aliud est esse aliud ipsum est. viij. C Oīs di- uersitas est discors similitudo vero quedā appetenda est. Et q̄ appetit aliud tale ip̄m esse naturaliter of- diē quale ē aliud hoc ip̄s q̄ appetit. Sufficiunt igit̄ que premisimus a prudente vero rōnis iterp̄te suis vnumquodq̄ aptabitur argumentis.

Capitulum secundum.

Questio vero huiusmodi est. ea que sunt bo- na sūt. Tenet enī cōis snia doctorū oē q̄ est ad bonum tendere. Oē autem tendit ad simile: que igitur ad bonum tendunt bona ipsa sunt. Sed quemadmodum bona sunt inquirēdū est vtrum ne participatione an substantia. Si partici- patione per seipsa nullo modo bona sunt: nam quod participatione album est per se: in ea quod ip̄s est al- bū non est: et de ceteris qualitatibus eodem modo. Si igitur participatione sunt bona ipsa per se nullo mo- do bona sunt: non igitur ad bona tendunt. Sed cons- cessū ē: non igitur participatione sunt bona: sed subs- tantia. Quorū vero substantia bona est id quod sunt bōa sūt: id q̄ sunt ante hñt ex eo quod est esse. Esse igit̄ ipsorum bonorū est: oīum igit̄ rez̄ ipsū esse bonū est. Sed si esse bonum est: ea que sunt in eo q̄ sūt bo- na sunt: idemq̄ illud est esse quod bonum esse. Subs- tantialia igitur bona sunt quoniā non participāt bo- nitate. Qd̄ si ipsuz̄ esse in eis bonum est: non ē dubiū quin etiam substantialia cū sint bōa p̄mo sint bono similia ac per hoc ip̄s bōa erūt: nihil est illi p̄ter seip̄s simile est: ex quo fit vt omnia que sunt deus sint: qd̄ di- ctu nephas est. Non sunt igitur substantia bona: ac per hoc non in his est esse bonum. Mō sunt igitur in eo qd̄ sunt bona: sed nec participant bonitatē: nullo : n. modo ad bonū tenderēt: nullo igit̄ modo sunt bo- na. Huic questiōi talis poterit adhiberi solutio. mul- ta sunt que cum separari actu non possunt: animo ta- mē et cogitatione separantur. Ut cum triangulus vel cetera subiecta materie null' act' separat: mēte tñ se gregans ip̄m triangulū p̄prietatūq̄ eius p̄ter ma- teriam speculatur: amoueamus igit̄ p̄mū boni p̄se- tiam paulisper ex alio quod esse quidem contingit: id q̄ oīuz̄ doctorū indoctorūq̄ sententia: barbaraz̄ quo q̄ gentium religionibus cognosci potest. Hoc igitur

pauli per amoto: ponamus oīa esse que sunt bona: at- q̄ ea consideremus quemadmoduz̄ bona esse possēt: si a p̄mo bono minime defluxissent. Hinc intueor aliō in eis esse quod bona sunt aliud quod sunt. Nonatur enī vna eadēq̄ substantia bona esse alba: grauis: ro- tunda: tunc aliud esset ipsa illa substantia: aliud ei' ro- tunditas: aliud color: aliud bonitas. Nam scilicet sin- gula idem essent quod ipsa substantia: idem esset gra- uitas quod color: quod bonum: et bonum quod graui- tas: qd̄ fieri natura non sinit. Aliud igit̄ tūc i eis eēt eē: aliud aliquid esse: ac tunc bona quidē eēt: esse tñ ip̄s minime haberent bonū. Igitur si nullo modo es- sent: nō a bono ac bona eēt ac nō idē eēt qd̄ bona: sed eis aliud est eē: aliud bona esse. Qd̄ si nihil oīno aliud essent nisi bōa: neq̄ grauiā: neq̄ colorata: neq̄ spacij̄ dimensione distenta nec nulla in eis qualitas es- set: nisi tñ bona essent: tunc non res sed rez̄ videren- tur esse principū: nec potius viderent sed viderēt. Unū .n. solūq̄ est huiusmodi qd̄ tñ bonū nihil aliud q̄ sit. Que non sunt simplicia nec esse oīno poterāt: nisi ea id quod solum bonum est esse voluissent. Iccir- co quoniā esse eoz̄ a boni voluntate defluxit: bona eē dicuntur: p̄mū enim bonum quoniā est eo quod ē bonum est fin. vero bonum quoniā ex eo fluxit cui' ipsum esse bonum est ip̄m quoq̄ bonū ē: sed ip̄m esse oīum rerum ex eo fluxit quod est p̄mū bonum: et qd̄ bonū tale est: vt recte dicat̄ in eo qd̄ est eē bonum. Ipsum igitur esse eoz̄ bonum est. Tunc enim in eo quod essent non essent bona: si a p̄mo bono minime defluxissent. Qua in re soluta questio est. iccirco enī lz̄ in eo q̄ sint bona sint: non sunt tamen similia p̄mo bono. Quā non quoquomodo sint res ipsum esse eaz̄ bonum est. Sed quoniā non potest esse ipsum esse rerum: non a p̄mo esse defluxerit. i. a bono: iccirco ipsum esse bonum est: nec simile ei a quo est. Illud .n. quoquomodo sit bonum est in eo quod est: non enim aliud est p̄ter q̄s quod bonum ē: hoc autem non ab illo nisi eēt bonū fortasse esse possēt. Sed bonū in eo quod est esse non possēt. Tunc enim participaret for- sitan bono: ip̄m vō esse quod non haberēt a bono: bo- nū habere nō possent. Igit̄ sublato ab his p̄mo bo- no mente et cogitatione: ista licet eēt bona: tñ in eo quod essent: bona esse non possent. Et quoniā actu non potuerit existerē nisi illud ea q̄ vere bonū est p̄- durisset: iccirco et esse eozum bonum est: et non est s̄te substantiali bone id quod ab eo fluxit. et nisi ab eo flu- xissent licet essent bona tamen in eo quod sunt bona esse non possent: quoniā et p̄ter bonum et nō ex bo- no eēt cū illud ip̄m bonū p̄mū ē et ip̄s esse sit: et ip̄s bonū et ip̄m esse bonū. Aut non etiā alba in eo q̄ sūt alba esse oportebit ea que alba sunt quoniā ex volun- tate dei fluxerunt vt essent alba minime. Aliud est. n. esse et aliud alba eē: hec ideo qm̄ qui ea vt essent effe- cit: bonus quidē est minime vero albus. Voluntatē igitur boni comitata sunt vt essent bona in eo q̄ sūt. Voluntatem vero albi non sunt comitata vt talis ei' esset p̄prietas vt esset album in eo quod est: neq̄ .n. ex albi voluntate defluxerunt. Itaq̄ qz̄ voluit esse ea alba q̄ erat non albus sunt alba tantum. Quia vero voluit esse ea bona qui bonus erat: sunt bōa in eo qd̄ sunt. Secūdū hanc igit̄ rōnem: cuncta oportet eē in ista quoniā ipse iustus est: quia ea esse voluit. ne hec quidem. nam bonum esse ad essentiam. Iustum vero esse ad actum respicit. Idem autem est in eo esse qd̄ agerent: idem igitur bonum esse quod iustum: nobis vero

vero non est idem esse quod agere. Non enim simplices sumus: non est igitur nobis idem bonos esse quod iustos: sed idem esse est nobis omnibus in eo quod sumus: bona igitur omnia sunt non etiam iusta. Amplius bonum quidem generale est: iustum vero non speciale: nec species descendit in omnia. Idcirco alia quidem iusta: alia non omnia vero bona.

Explicit liber de hebdomadibus.

De unitate et uno.

Unitas est qua unaqueque res dicitur esse una siue enim sit simplex siue composita siue spiritalis siue corporea res unitate una est: nec potest esse una nisi unitate: sicut alba nisi albedine: nec quanta nisi quantitate.

Non solum autem unitate una est: sed etiam tandiu est quicquid id quod est quod diu in se unitas est. Cum autem desinit esse unum: desinit esse id quod est. Unde est hoc. Quicquid est ideo est quod unum est. quod sic ostenditur. Quod enim esse ex forma est in rebus creatis: si nullo modo esse ex forma: sed nisi cum forma materie unitas est. Esse enim non est nisi ex coniunctione forme cum materia. Unde philosophi dicunt illud describentes. Esse est existentia forme in materia. Cum autem forma materie unitur ex coniunctione utriusque necessario aliquid unum constituitur. In qua constitutione illud unum non permanet: nisi quandiu unitas formam cum materia tenet. Sed destructio rei non est aliud quam separatio forme a materia: sed separatio et unitio contraria sunt. igitur separatione si res destruitur profecto in suo esse non nisi in unitate conseruatur. Unitio autem non fit unitate que est ab unitio que erat unum dissoluitur. Soluta autem unione destruitur essentia eius: quod ex earum unione prouenerat et fit non unum. Quapropter sicut unitate res ad esse ducitur: sic et in illo esse custoditur. Unum esse et unum inseparabiliter committantur se et videntur simul natura quia enim creator unus est: ideo rebus quas condidit hoc in munere dedit: ut unaqueque esset etiam una. Ac per hoc ex quo res habet esse una est: ideo motus substantiarum est ad unum et propter unum: et nihil eorum que sunt appetit esse: sed omnia sicut appetunt. Habere autem esse non possunt nisi unum. ideo omnia ad unum tendunt. Unitas enim est que unit omnia: et tenet omnia diffusa in omnibus que sunt.

Quapropter quia materia non habet esse nisi per unione sui cum forma. forma autem non tenet unitatem cum materia nisi unitas sit: ideo materia eget unitate ad unum se: et de natura sua habet multiplicari diuidi et spargi. Unitas vero retinet: unit: et colligit: ac per hoc ne materia diuidatur et spargatur: necesse est ut ab unitate retineatur. Quicquid autem per se non unitur per se utique spargitur: quia omnis que facit aliquam rem contrariam agenti facit contrariam facie rei. Contrariorum enim contrarii sunt effectus: quia unitas facit unum profecto: materia facit diuisionem ac per hoc unitas per se retinet materiam.

Sed quicquid per se retinet non potest facere separationem. forma ergo existens in materia est que proficit et custodit essentiam cuiuslibet rei. Unitas est descendens a prima unitate que creauit eam. Prima enim et una unitas que est unitas sibi ipsi creauit aliam unitatem que est infra eam. Sed quia omne creatum diuersus est a quo: creatum profecto creata unitas a creatore unitate omnino diuersa esse debuit et quasi opposita. Sed quia creatrix unitas non habet principium ne

que finem: nec permutationem: nec diuersitates. Ideo create unitati accidit multiplicitas: diuersitas et mutabilitas: ita ut in quadam materia sit habens principium ut in generatis et finem: in quodam vero ut in creatis principium et finem. quia in quibusdam subiacet permutationi et corruptioni. In quibusdam enim materia est subtilis: simplex remota a contrarietate et separatione. perficitur autem ei unitas et unitur cum ea sicut hec et illa. Sicut non diuisibile in actu. sicut in celestibus corporibus in quibusdam unitas a materia inseparabilis est: et ideo carent sine quia perpetua sunt. In quibusdam vero materia fuerit spissa debilis et non adequatur eis unitas: sed debilitatur in uniendo eorum essentiam. et ob hoc dissoluitur essentia eorum quia non retinetur ab unitate sicut in generatis que habent principium et finem. Quanto enim unaqueque unitas propinquior fuerit prime et vere unitati. tanto materia formata per illam erit magis una et simplex: et e conuerso: quanto remotior fuerit a prima unitate tanto erit multiplicior et compositior. et ob hoc unitas que durit ad esse materiam intelligentie est magis una et simplex et non multiplex nec diuisibilis esset aliter: sed si diuisibilis est hoc si quidem accidentaliter est. et ideo hec unitas simplicior et magis una est omnibus unitatibus que ducunt ad esse ceteras substantias: eo quod immediate adheret prime unitati que creauit eam. Sed quia unitas subsistens in materia intelligentie est unitas simplicitatis: ideo necessario unitas subsistens in materia anime: quia infra eam est crescit et multiplicatur et accidit ei mutatio et diuersitas: et sic paulatim descendendo a superiori per unum gradum materie inferior unitas augetur: et multiplicatur quousque peruenietur ad materiam que substat quantitate scilicet substantias huius que quia a prima unitate remotissima est: et propter spissitudinem grossitudinem sua opposita substantie superiori que est subtilis et simplex: quoniam illa est subiectio principij et initij unitatis. Cuius finis vero multum distat a principio quoniam finis non est dictus nisi defectus virtutis principij et terminis. Unde secundum descensum unitatis a superiore ad inferius fit degeneratio siue simplicitatis et minorationis sue virtutis ad similitudinemque que in ortu suo subtilis et clara nascitur: sed paulatim deorsum defluens in paludibus et stagnis inspissatur et obscuratur: sic paulatim variatur unitas propter varie materie que substat eam. Nam quia aliquid est materie spirituale et aliquid corporale: ad eius purum et lucidum et aliquid eius spissum et obscurum: et hec propter quantitatem eius partes in aliquibus sunt rariores: ut in aere. In aliquibus vero strictiores ut in lapide. Ideo unaqueque res materie secundum gradus sue elongationis: a prima unitatis origine recipit unitatem: que dignior est ex sua aptitudine inde est quod videmus partes ignis nimis unitas simplices: et equales adeo quod forma eius videtur una non habens in se diuersitatem. Partes vero aeris et aque inuenimus magis diuersificatas et separatas: adeo quod partes eorum et unitates discerni possunt. In duris autem corporibus et spissis unitatis iam maior diuersitas et obscuritas. Quia igitur materia in supremis formata est intelligentie forma: et forma rationalis anime deinde postea forma anime sensibilis: deinde forma anime vegetabilis: deinde forma nature. Ad ultimum autem finis forma corporis: hec non accidit ex diuersitate virtutis agentis: sed ex aptitudine matris suscipientis. forma. n.

De duabus naturis christi

est quasi lumen: eo quod sicut per lumen res videtur: sic per formam cognitio et scientia rei habetur: non per materiam: sed hoc lumen in quibusdam est clarius: in quibusdam obscurius: prout materia cui infunditur forma est clarius et obscurior. Quomodo enim materia fuerit sublimior sit subtilior et penetrat tota a lumine: et ideo suba ipsa sapientior et perfectior: sicut intelligentia et rationalis anima. Et econverso quo materia fuerit inferior sit spissior et obscurior: et non ita penetrat a lumine: quo materia magis descendit: sicut iam supradictum est constringitur et spissatur et corpulentatur: et partes eius medietate prohibent ultimas perfecte penetrari lumine. Non enim est possibile ut tantum luminis penetret secundas quantitates primas: nec ad tertiam tantum luminis perveniat quantum ad medietatem: et sic paulatim donec perveniet usque ad partes materiae infimae. Quae quod remotissima est a fonte luminis: lumine debilitatur in illa: nec tamen habet sicut dictum est per lumen in se: sed propter multam debilitatem et obscuritatem materiae in se. Quae admodum lumen solis cum admisceatur tenebroso aeri non est illius virtus: cuius est admixtum claro aeri. Vt quae admodum panis albus tenuissimus cum induitur a corpore nigro occultatur candor eius propter abundantiam nigredinis. Vel quae admodum si tres vel plures fenestrae vitreae una post aliam recte in ordinem solis disponantur in ordine: constat siquidem quod secunda minus recipit luminis quam prima: et tertia minus quam secunda. Et sic usque ad ultimam fit defectus luminis non propter lumen in se: sed propter elongationem fenestrae vitreae a lumine: ita ut lumen forme unitatis quod infusum est materiae descendendo fit debile et obscurum: ita primum eius multum discrepat a medio: et medium ab ultimo: et propter hanc diversitatem formam unitatis non uno modo sed pluribus dicitur aliquid ab unitate unum.

Capitulum secundum.

Multum enim aliud est essentiae simplicitate unum ut deus. Aliud simplicitate cognitione unum: ut angelus et anima. quorum unumquodque est unum coniunctione materiae et formae. Aliud est unitate unum ut arbor et petra. Aliud est compositione unum: ut ex multis tabulis una archa vel ex multis partibus una domus. Alia dicuntur unum aggregatione: ut populus grex congeries lapidum vel aceruus tritici. Alia dicuntur unum ut rector navis et gubernator civitatis dicuntur unum similitudine officii. Alia dicuntur unum accedente ut diversa subiecta eiusdem qualitatis dicuntur unum in ea qualitate: sicut nix et cignus unum sunt albedine. Alia dicuntur unum numero ut diversa accidentia quae eidem subiecto insunt dicuntur unum numero. id est in numero: ut hoc dulce et hoc ceruleum vel hoc longum vel hoc latum. Alia dicuntur unum ratione: hoc duobus modis: quod ratione sortium ut ens intellectus et res aliquid et vocabulum unum genus: vel ratione unius sacramenti: ut spiritus aqua et sanguis dicuntur unum: alia dicuntur unum unum ut participatione spiritus: plures homines unum. Alia dicuntur unum natione vel lingua: ut multi homines dicuntur una gens vel una tribus. Alia dicuntur unum more: hoc duobus modis vel quod secundum consensum virtutis et dilectionis: ut multitudinis credentium erat cor unum et anima. Vel secundum consensum eiusdem vitii. plures homines dicuntur unum ut qui adheret meretrici unum corpus efficiunt. Sic omnia unitates appetunt: ut etiam ea multa sunt quae unum dicuntur volunt. Quaeque enim sunt idem quod sunt ut vera unitate esse nituntur aut eam simulando nituntur. Quicquid enim est vel est unum vel est plura: pluralitas autem non est nisi ex aggregatione unitatum quae unitates si sunt disgregate faciunt multitudinem. Si vero fuerint continue in materia: faciunt magnitudinem. Quae propter inter unitates quantitatis discrete: et unitates quantitatis continue substi-

stentis in materia nihil interest: quod ille disgregate sunt et ille continue. Continuum genus non est nisi ex discreto: quod intellectus continuitatis non est in continuo: nisi continuatio disgregatorum. Ac propter hoc necesse est ut continua quantitas non adveniat in suba nisi ex unitatibus. Quod si non parte quantitatis signaveris necesse est ut sit unum vel plura. Sed omnis pluralitas (ut dictum est) ex unitatibus est. Cuius apte datur intelligi: quod discrete et continue quantitates radice una est: eo quod composita sunt ex una re: et resolvuntur ad unum. Et est quod corporis partes quo magis fuerint sibi coniuncte et constrictae ipsum corpus erit spissius et magis quantum ut lapidis et econverso: quo magis fuerint partes corporis dissolutes: et iure ipsum erit subtilius et levis et minus quantum ut aer. Ulex est igitur quod continua quantitas non venit in suba: nisi ex coniunctione et constructione unitatum in illa. Unitas igitur est quae unaqueque res una est et est id quod est. **Explicit tractatus de unitate et uno.** **Canitii Manlii Severini Boetii et Eutychem et Nestoriorum de duabus naturis et una persona christi libellus.**

Alex te quidem diuque sustinui: ut de ea quae in conventu mota est: quaestione loqueremur. Sed quoniam et tu quo minus venires: occupatione distractus es: et ego in crastinus constitutus negotijs implicabor: mando literis quae coram loquendo servaueram. Deministi. n. cum in concilio legeret epistola: recitatus. Eutychemianos et duabus naturis christum consistere confiteri: id est duabus negare. Catholicos vero et ex duabus eum naturis consistere: et id duabus equaliter credi. Cuius dicti novitate perculsus: hanc coniunctionem: quae ex duabus naturis vel id duabus consisteret: differentias inquirebam. multumque referre ratus nec inerti negligentia pretereundum. Quod episcopus scriptor epistolae tamquam valde necessarius preterire noluisse. Hic omnes aperte esse differentias: nec quicquam in eo esse caliginis confusumque strepere. Nec ulli in tanto tumultu: qui leuiter attingeret quaestione: necdum qui ex pediret inuentus est. Abscedere ego ab eo: quae maxime stueri cupiebam: longius atque ab eo: si situs sedentium recorderis: aversus pluribusque oppositis. nec si quidem cur perire: vultum nutumque eius aspicerere poteram. Ex quo mihi aliqua eius darentur signa iudicij. Atque ego quidem nihil ceteris amplius afferebam: immo vero aliquid etiam minus. Nam de re proposita eque nihil ceteris sentiebam. Minus vero quam ceteri ipse afferebam: false. scilicet scientie presumptione. Tuli egerime fateor: propressusque doctor grege conticui. Metuens ne iure viderer insanus: si sanus iter furiosos habere contenderem. Meditabar igitur de hinc omnes animo quaestiones. Nec deglutiebam quod acceperam: sed frequentis consilii iteratione rumigabam. Tandem igitur patuere pulsanti aere fores: et veritas inuenta querenti omnes nebulas. Eutychemiani reclusit erroris: Unde mihi maxime subiit admirari: quae nam haec id doctorum hominum esset audacia qui inscientie vitium presumptionis atque impudentie nube conentem obducere. Cui non modo sepe id quod proponatur inorent: verum in huiusmodi contentiombus ne id quidem quod ipsi loquantur intelligant: quasi non deterior fiat in scientie causa: dum tegitur. sed ab illis ad te transeo cui hoc quantumcumque est. examinandum prius perpendendumque transmitto. Quod si recte se habere pronunciaueris: peto ut mei nominis hoc quoque sferas chartis. sin vero vel minuendum aliquid vel addendum vel liqua mutatione variandum est. Id quoque postulo remitti meis exemplaribus: ita ut ad te revertatur transcriptus. Quae ubi ad calcem ducta fuerint: tum demum eius

eius cuius soles iudicio cēsenda transmittā. Sed quā
semel res a colloctione transfertur ad stilū: prius ex
tremi sibiq; contrarii Nestorii atq; Eutychis sumoue
antur errores. Post vō adiunāte deo xpiane medie
tate fidei tēperabo. Quā vō in tota qōne cōtrarium
sibimet hereseon. De psonis dubitatur atq; naturā
hec primitus differentiū segreganda. Mā igitur aut
de solis corporibus aut de solis predicat substantiis:
Idest corporeis & incorporeis: aut de oibus reb⁹ que
quocunq; mō esse dicuntur. Cū igit tribus modis nā
dici possit: tribus modis sine dubio definienda ē. Mā
si de oibus rebus nām dici placet: talis definitio da
bit. q̄ res oēs q̄ sunt possit includere: erit ergo hmoi
Mā est earū rez que cū sint: quoquomō intellectu ca
pi possunt. In hac igit definitione & accidētia & sube
definiuntur. Hec enī oīa intellectu capi possunt. Addi
tum vō quoquomodo: quā de⁹ & mā. integro pfecto
q; intellectu intelligi nō possunt: sed aliquo tmō ce
teraz rerum priuatione capiunt. Idcirco vō adiunxi
mus que cū sint: quā ēt ipsum nihil significat aliqd h
nō nāz. Neq; enī qd sit aliqd: sed potius si ē signifi
cat. Oīs vō nā est. Et si de oibus quidez rebus nām
dici placet: hec sit nature definitio: quā superi⁹ ppo
suimus. Sin vō de solis substantiis nā dicat: quā sub
stantie oēs aut corporee sunt: aut incorporee. Dabi
mus definitionē nāe substantias significanti hmoi.
Natura est qd facere vel quod pati possit. Idati qui
dem ac facere vt oīa corporea atq; corporeozū aīa.
Hec enim in corpore & a corpore & facit & patitur. fa
cere vō tātum vt deus: ceterazq; diuina. Habes igit
tur definitōez eius quoq; significationis nature: que
tātū substantiū applicabitur. Qua ī re substantie quo
q; est reddita definitio. Mā si oēm nā subam mōstrat
cū nām descripsimus: substantie quoq; reddita est de
scriptio. Qd si nature nomē relictis incorporeis sub
stantiis ad corporales vsq; contrahit: vt corporee tā
tū sube naturam habere videant: sicut Aristoteles ce
teriq; eiusmōdi & multinode philosophie sectatores
putant. Definiemus eā vt hū etiam: qui nām nō nisi
in corporibus esse posuerunt. Est autem ei⁹ definitio
hoc mō. Mā est per se motus principium: motus pn
cipiū dixi: hoc est. Quā corpus oē hz propriū motū:
vt ignis sursum: terra deorsum. Itē qd per se princi
pium mot⁹ naturā esse proposui: & h per accidēs: tale
est quā lectum quoq; lignū deorsum ferri necesse ē:
sed deorsus per accidens fertur. Idcirco enī qz lignū
est: qd est terra: pondere & gravitate deducit. Mō. n.
qz lectus est deorsum cadit: sed qz terra est. i. qz terre
contigit vt lectus esset. Vt sit ut lignū nāliter esse di
camus: lectū vō artificialiter. Est etiam alia significa
tio nature p quā dicimus diuersaz eē nām auri atq;
argenti: in hoc proprietatē rez monstrare cupiētes.
Que significatio nāe definitur hoc mō. Mā est vnā
quāq; rē sformās specifica differentia. Cū igit tot mo
dis vt dicat vel definiat nā. Tā catholici quā Nesto
rius hū ultimā definitionē duas in xpo nās esse con
stituit. Neq; enī easdem in deū atq; hoīem differen
tias conuenire. Sed de persona maxime dubitari p̄t
que nā definitio possit aptari. Si enim oīs hz natura
personam: indissolubilis nodus est. Que nā inter na
turas personāq; possit esse discretio. Aut si non equa
tur persona nature: sed infra terminū spaciūq; nāe p
sona subsistit. Difficile dictu est: ad quas vsq; nās p
sona perueniat: idest quas naturas conueniat habere
personā. quas a psonae vocabulo segregari. Mā illud

quidē manifestū est personam subiectam esse nature
nec preter naturā personam posse predicari. Vestigā
da sunt igitur hec inquirētibus hoc mō. Quā preter
nām nō potest esse persona. Quā que nature alie sūt
sube. alie accidentes: & videmus psonā in accidētib⁹
non posse constitui. Quis enim dicat vllam albedinis
vel nigredinis vel magnitudinis esse personam: Res
linquit ergo vt personam in substantiis dici conueniat
sed substantiarum alie sunt corporee: alie incorporee
Corporearum vō alie sunt viuentes: alie minime. Vi
uentiū alie sunt sensibiles: alie minime. Sensibiliū
alie rationales: alie irrationales. Rationaliū vō alia
est imutabilis atq; impassibilis per nām: vt de⁹: alia
per creationem mutabilis atq; passibilis: nisi impassi
bilis gratia substantie ad impassibilitatis firmitudinē
mutet: vt angelozum atq; aīe. Ex quibus oibus neq;
in nō viuentibus corporibus personā posse dici mā
festū est. Nullus enim lapidis vllā dicit esse personā:
Neq; rursus eoz viuentium que sensu carent. Neq;
enim vlla psona est arboris: neq; vō eius que intelles
ctu ac rōe deseritur. Nulla enī est psona equi vel bo
uis: ceterozūq; animalium: que muta ac sine ratiōe
vitam solis sensib⁹ degunt. At hoīs dicim⁹ eē psonā
dicimus dei: dicimus angeli. Rursus substantiarum
alie sūt vtes: alie particulares. Vtes sūt. que de singu
lis predicatur: vt hō: aīal: lapis: lignū: ceterazq; hmoi
que vel genera vel spēs sunt. Mā & hō de singulis ho
minibus: & aīal de singulis aīalib⁹: lapisq; ac lignum
de singulis lapidibus ac lignis dicitur. Particularia
vō sunt: que de aliis minime pdicant: vt Cicero: plas
to: hoc es vti hec Achillis statua facta est. Lignū hoc
vnde hec mensa composita est. Sed in his oibus nul
quā in vlibus persona dici potest: sed in singularib⁹
tm atq; in indiuiduis: Aīalis enī vel gūalis hoīs nul
la persona ē: Sed vel Liceronis vel Platonis vel sin
gulozū indiuiduoꝝ psonae singule nūcupant. Quocir
ca si persona in solis substantiis est atq; in his rōnali
bus: subaq; oīs nā est: Nec in vniuersalibus h in idi
uiduis q̄stat: reperta est psonae definitio: nature rōna
bilis indiuidua substantia. sed nos hec definitione eā
quā greci ἴδιον τῶν ἰν dicūt terminauim⁹. nomē. n.
personae videtur aliunde tractatum. Ex his. s. perso
nis q̄ in comediis tragediisq; eos quoz interest ho
mines representabant. Persona vō dicta ē a psonā
do circumflexa penultima. Quod si acuat antepenultima
aptissime a sono dicta videbit. Idcirco aut a sono qz
concauitate ipsa maior necesse ē voluatur son⁹ greci
quoq; has psonas prosopa vocāt ab eo qd psonāt in
facie atq; aī oculos obtegāt vultū πᾶρὰ τοῦ πρῶτοῦ
τῶσ ὀπᾶσ τῶσ τῶσ τῶσ sed quā personis inductis his
striones indiuiduos homines: quoz itererat: ī trage
dia vel comedia (vt dictū est) representabāt. i. Meccu
bam vel Medea vel simonem vel Chremetē. Idcirco
ceteros quoq; homines: quoz certa p sui forma eēt
agnitio: & latini personas & Greci psopa nūcupaue
runt. Longe vero illi signatius nāe rationalis indi
uiduā substantiā ἴδιον τῶσ ἰν nomie uocauerunt. nos
vero per inopiā significantiū vocū translaticiā reti
nuim⁹ nūcupationē eā: quā illi ἴδιον τῶσ ἰν dicunt
psonā vocātes: s; pitior grecia sermonum ἴδιον τῶσ
ἰν vocat indiuiduā subsistētā: atq; vti greca vtar
oratione in rebus: q̄ a grecis agitate latia itēptatio
ne trāslate sūt. αἰουσιαιῆν . u. εἰν τοῖσ καθολοῖσ
εἰν αἰ διναῖν τῶσ: εἰν εἰ τοῖσ κατὰ μέρῶσ . u. οἰ
νισ ὑφισ τᾶν τῶσ Idest eēntie in vlibus quidē esse

Libellus

possunt: in solis vō indiuiduis ⁊ particularib⁹ substāt Intellectus enim vniuersalius reruz ex particularib⁹ sumptus est Quocirca cū ipse substantie in vniuersa libus quidē sint: in particularibus vō capiant substantiā: iure subas particulariter subsistentes v̄t̄os τας̄ ē is appellauerunt. Neqz. n. pensius subtiliusqz ituenti idē videbitur esse subsistentia quod substantia. nā quod greci οὐσιον̄ in vel οὐσιώσ ταῑ dicūt: id nos subsistentiā vel subsistere appellam⁹. Quod vero illi v̄t̄os τας̄ in̄ vel v̄t̄os τας̄ ταῑ ad nos substantiam vel substare interpretamur. Subsistit enim quod ipz accidentibus vt possit esse non indiget. Substat autē id quod aliis accidentibus subiectum quoddā: vt eē valeant: sūministrat. Sub illis enim stat: dum subiectū ē accidentibus. itaqz genera vel species subsistūt tantum: neqz enī accidētia generibus speciebusue cōtingūt. Indiuidua vō nō mō subsistunt. Mā neqz ipa indigent accidentibus: vt sint. Informata. n. sunt iaz ppriis ⁊ specificis differentiis: ⁊ accidentibus vt esse possunt: ministrant: dum sunt scilicet subiecta: quocirca ē in̄ ai atqz οὐσιώσ ταῑ vō substare intelligitur. neqz enī verborū inops grecia: vt. M. Tulli⁹ alludit: sed eēntiā subsistētia personā totidē noibus reddit. Essentiā qdē οὐσιαν̄ Subsistentiā vō οὐσιον̄ in. Substatiā v̄t̄os τας̄ in̄. Personā π̄p̄ωσ̄ ω̄π̄ον̄ appellans. ideo autē v̄t̄os τας̄ ē is greci indiuiduas substātiās vocauerūt: qm̄ ceteris subsunt. Et quibusdam quasi accidētibus suppositis subiecteqz sunt. Atqz iccirco nos quoqz eas substātiās nuncupam⁹ quasi suppositas: quas v̄t̄os τας̄ ē is. Cūqz etiā p̄ ipa nuncupent easdē substātiās: possumus nos quoqz nūcupare p̄sonas. Idē ē igit̄ οὐσιαν̄ esse qd eēntiā. Idē οὐσιον̄ in̄ qd subsistentiā. Idē v̄t̄os τας̄ in̄ quod substātiā. Idē π̄p̄ωσ̄ ω̄π̄ον̄ qd personā. Quare autē de irratiōalibus a salib⁹ grec⁹ v̄t̄os τας̄ in̄ non dicat. si cut nos de eisdē nomē substātie predicamus. hec ratio est: qm̄ nomē hoc melioris applicatū est. vt aliqua id qd est excellētī tā et si nō descriptione nature p̄m id: qd v̄t̄os τας̄ ταῑ atqz substare est: at certe v̄t̄os τας̄ εος̄ vel substātie vocabulis discernetur. Est igit̄ ⁊ hoīs quidē essentia id est οὐσιā ⁊ subsistentia: id est οὐσιώσ̄ ē s̄ Et v̄t̄os τας̄ in̄. i. substātia. Et p̄sona. i. p̄sona. οὐσιā quidē atqz essentia: qm̄ ē: οὐσιώσ̄ ē is vō atqz substantia: qm̄ i nullo subiecto est. v̄t̄os τας̄ in̄ vero atqz substantia quoniam subest ceteris que subsistentie nō sunt id est οὐσιώσ̄ in̄ π̄p̄ωσ̄ ω̄π̄ον̄ atqz persona: quoniam est rationale indiuiduū. Deus quoqz ⁊ οὐσιā est ⁊ essentia. Est enim ⁊ maxime ipse est: a quo oīus esse proficiscitur. Est v̄t̄os τας̄ ē is id est subsistētia. Subsistit enī nullo indigens. Unde etiam dicim⁹ vnā esse οὐσιαν̄ vel οὐσιώσ̄ in̄. i. eēntiā vel subsistētia deitatis. S̄z tres οὐσιώσ̄ in̄ id est tres sp̄as. Et quidē p̄m hūc modū dixere vnā trinitatis eēntiā tres substātiās tresqz p̄sonas. nisi. n. tres in deo substātiās ecclesiasticus loquendi vsus excluderet: videretur iccirco de deo dici substantia. Non qd ipse ceteris reb⁹ quasi subiectū supponeret. sed quod idē oībus vti p̄esset: ita ēt quasi principius subesset reb⁹: dū eis oīb⁹ οὐσιώσ̄ ταῑ v̄t̄os τας̄ in̄ subsister̄ subministrat Sed hec oīa iccirco sint dicta: vt differentia nature atqz p̄sona. i. οὐσιās atqz v̄t̄os τας̄ εος̄ monstraremus. Quo vero nomine vnūquodqz oporteat appellari ecclesiastice sit locutionis arbitrium. Hoc interis constet quod inter naturam personāqz differri p̄diximus. Quoniā natura est cuiuslibet substantie specifi-

cata pprietas p̄sona vō rōabilis nature indiuidua subsistentia. Hanc in christo Nestorius duplicem esse cōstituit: eo. s. traductus errore: quod putauerit in oīb⁹ naturis dici posse personam. Hoc enim presumpto: qm̄ in christo duplicem nām esse censebat: duplicem quoqz personā esse confessus est. Qua in re eū falsū esse euz definitio superius dicta cōvincat. Tū hec argumentatio euidenter eius declarauit errorē: si enī nō est christi vna persona: duasqz naturas esse māifestū est hominis. s. atqz dei. Nec tā erit inspiens quisqz. vt qui vtram earuz a rōne seiungat. Sequit̄ vt due videant̄ esse persone. Est enim persona (vt dictū ē) nature rationalis indiuidua subsistentia: que ē igit̄ facta hominis deiqz cōiunctio. Mā ita quasi euz duo corpora sibi met apponūtur: vt tantū locis iūcta sint: ⁊ nihil in alterū ex alterius qualitate pueniat. Quem cōiūctiōis greci modū κατὰ τὰ ἀρὰ φ̄s̄ in vocāt sed si ita diuinitas humanitati coniuncta est nihil horū ex vtriusqz confectū est: ac per hoc nihil est christus. Nomen q̄ppe ipsum vnū quiddā significat singularitate vocabuli. At si duabus personis manentibus ea cōiunctio qualem superius diximus: facta est naturay: vnū ex duobus effici nihil potuit. Oīno enim ex duabus personis nihil vnqz fieri p̄t. Nihil igit̄ vnū p̄m. nestorium christus est: ac per hoc oīno nihil. Qd enī non est vnū. nec esse oīno potest. Esse enī atqz vnū cōuertitur. Et quodcunqz vnū est: est Etiam ea que ex pluribus coniunguntur: vt acruus verbus: vnum tñ sunt: sed esse christum manifeste ac vobaciter confitemur. Vnum igit̄ esse dicimus christū q̄ si ita est vnū quoqz christi sine dubitatione p̄sonam esse necesse ē. nā si due persone essent: vnus esse non posset. Duos vō esse christos nihil est aliud nisi precipitate mentis insania. Cur enim oīno duos audeat christos vocare vnum hominē: alium deum: Vel cur eum qui deus ē christum vocat: si eum quoqz homo est christū est appellaturus. Cum nihil simile nihil habeant ex copulatione coniunctū: cur simili nomine diuersissimis abutatur naturis: cū si x̄p̄m definire cogitur vtriusqz (vt ipse dicit) christis non possit vnā definitionis adhibere subam. si enim dei atqz hoīs diuersa substantia est: vnūqz in vtriusqz christi nomen: nec diuersa ruz cōiunctio substantiarum vnā creditur fecisse personam: equiuocum nomen est christi: ⁊ nulla postest definitione concludi. Quibus autem vnqz scripturis nomē x̄p̄i geminat̄: Quid vō noui p̄ aduentū saluatoris effectū est. nā catholicis ⁊ fidei veritas ⁊ raritas miraculi cōstat. Quā enim magnū est: quāqz nouū: qd semel: nec vllō alio seculo possit eūēre: vt ei⁹ q̄ solus est deus. nā cū hūana q̄ ab eo erat diuersissima conueniret: atqz ita ex distātib⁹ naturis vna fieret copulatione persone. Scdm̄ nestorū vō sententiam qd cōtingit noui: seruat inquit ppriās humanitatis diuinitasqz personas. Qd enī non fuit diuinitas p̄p̄a: humanitatisqz persona: Qd vō non erit: vel qd amplius in Jesu ḡnatione cōtingit: quā in cuiuslibet alterius. Si discretis vtriusqz personis discrete ēt fueret nature. Ita enim personis manētibus illic nulla naturarum potuit eē cōiunctio: vt in quolibet hōse: cuius cum propria persona subsistat: nulla est ei excellentissime sube cōiuncta diuinitas: sed fortasse Iesus id est personam hominis iccirco christus vocet: quoniā per eam mira quedā sit operata diuinitas. Esto vero deum ipsum christi appellatiōe cur vocet. Cur vō nō elementa quoqz ipa simili audeat appellare vocabulo p̄ que

que deus mira quedam quotidianis motibus operatur
 An quod irrationabiles substantie non possunt habere personam: que christi vocabulum excipere possint. Illone in sanctis hominibus ac pietate conspicuis apertus divinitatis actus agnoscitur: nihil enim intererit: cur non sanctos quoque viros eadem appellatione dignetur: si in assumptione humanitatis: non est una ex coniunctione persona. Sed dicat forsitan: illos quoque christos vocari: fateor: sed ad imaginem veri christi. Quod si nulla ex homine atque deo una persona coniuncta est. Oes ita viros christos arbitramur: ut hanc quod ex virgine genitum creditur. Nulla quippe in hoc adiuncta persona est ex deo atque hominis copulatione. Sicut nec in eis quod dei spiritu de venturo christo predicabatur. Propter quod etiam ipsi quoque appellati sunt christi. Ita vero sequitur: ut personis manentibus nullo modo a divinitate humanitas credatur assumpta. Omnino enim disiuncta sunt: que eque personis naturisque separantur: proorsus inquam disiecta sunt. Nec magis inter se homines bouesque disiecti: quam divinitas in christo humanitasque discreta est: si mansere persone. Homines quippe ac boues una animalis communitate iunguntur. Est enim illis finis genus communis substantia: eademque in utilitatis collectione natura. Deo vero atque homini quid non erit diversa ratione disiectum: si sub diversitate nature personarum quoque credatur mansisse discretio: non est igitur salvatum genus humanum: nulla in nos salus christi in generatione processit. Tot propheta rum scripture populum illusere credentes. Ois veteris testamenti spernat auctoritas: per quam salus mundo christi generatione promittitur. non autem provenisse manifestum est: si eadem in persona est: que in natura diversitas: Eundem quippe saluum fecit: que creditur assumptum esse. nulla vero intelligi assumptio potest: si manet eque nature personeque discretio. Igitur qui assumi manente persona non potuit: iure non videbitur per christi generationem potuisse salvari. non est igitur per generationem christi hominum salvata natura: quod credi nefas est. Sed quamquam permulta sint que hunc sensum impugnare valeant atque perfringere. De argumentorum copia tamen hec in terum libasse sufficiant. Transendum quippe est ad Eutychen: qui cum a veterum orbitis esset euagatus in contrarium cucurrit errorem. Afferens tantum abesse: ut in christo gemina persona credatur: ut ne naturam quidem in eo duplicem oporteat consistere. Ita quippe esse assumptum hominem: ut ea sit adunatio facta cum deo: ut natura humana non manserit. Quis error ex eodem quo nestorii fonte prolabitur: nam sicut: nestorius arbitratus non posse esse naturam duplicem: quin persona fieret duplex: atque id cum in christo naturam duplicem consistere: duplicem credidit esse personas: Ita quoque Eutyches non putavit naturam duplicem esse sine duplicatione persone. Et cum non confiteretur duplicem esse personam: arbitratus est consequens: ut una videretur esse natura. Ita quoque nestorius recte tenens duplicem in christo esse naturam sacrilege confitetur duas esse personas. Eutyches vero recte tenens unam esse personam: impie credit unam quoque esse naturam. Qui convictus evidenter quod quidem manifestum est aliam naturam esse hominis aliam dei. Aut duas se consistere in christo naturas ante adunationem: unam vero post adunationem. Que sententia non aperte quod vult eloquitur: ut tamen eius mentem perscrutemur. Adunatio hec aut tempore generationis facta est. aut tempore resurrectionis. Sed si tempore generationis facta est: videtur putare et ante generationem fuisse humanam carnem non a maria sumptam: sed aliquo modo alio preparatam. Mariam vero

virginem appositam: ex qua caro nasceretur: que ab ea sumpta non esset. Illam vero carnem que ante fuerit esse et diuisam atque a divinitatis substantia separatas. Quis ex virgine natus est: adunatam esse deo: ut una videretur esse facta natura: vel si hec eius sententia non est: illa esse poterit dicentis. Duas ante adunationem: unam post adunationem. si adunatio generatione perfecta est. ut corpus quod a maria sumpsit: sed antequam sumeret diversam deitatis divinitatisque fuisse naturam. Sumpta vero unam factam atque in divinitatis cessasse substantiam. Quod si hanc adunationem non putat generationem sed resurrectionem factam. Rursus id duobus fieri arbitratum modis. Aut enim genito christo et non assumente deo Maria corpus: aut assumente ab eadem carnem usque dum resurgeret quidem duas esse naturas post resurrectionem unam factam. De quibus illud disiectum nascitur: quod interrogabimus hoc modo. natus ex Maria christus: aut ab ea carnem humanam traxit: aut minime: si non consistetur ex ea traxisse: dicat quo homine indutus advenit. Utrum ne eo qui deciderat prevaricatione peccati. an alio: Si eo de cuius semine ductus est homo: quem vestita divinitas est. nam si ex semine Abrahæ atque David: et postremo Mariæ non fuit caro illa qua natus est. Ostendat ex cuius hominis sit carne derivat. Quis post primum hominem caro omnia humana ex humana carne deducitur. Sed si quem dixerit hominem: a quo generatione sumpta sit salvatoris preter Mariam virginem: et ipse errore confundetur: et ascribere mendacii notam summe divinitati illusus ipse videbitur. Quis quidem Abrahæ atque David promittitur in sanctis divinationibus ut ex eorum semine toti mundo salus oriatur. Cum profertur si humana caro sumpta est: non ab alio sumi poterit: nisi si vnde et precebat. Si igitur a Maria non est sumptum corpus humanum: sed a quolibet alio: per Mariam tamen est per creatum quod fuerat prevaricatione corruptum: super dicto repellit argumentum. Quod si non eo homine christus indutus est: quod pro peccati pena sustinuerat mortem. Illud eveniet ex nullius hominis semine talem potuisse nasci: qui fuerit sine originalis peccati. Ex nullo igitur talis sumpta est caro: vnde fit ut noviter videatur esse formata. Sed hec aut ita hominum visa est oculis: ut humanum putaretur corpus: quod re vera non esset humanum quippe quod nulli originali subiaceret pene. Aut nova quedam vera nec pene peccati subiacens originalis ad tempus hominis natura formata est. si vero hominis corpus non fuit: aperte arguitur mentita divinitas: que ostenderet hominibus corpus. Quod cum verum non esset tum fallerentur homines quod verum esse arbitrarentur. At si nova veritas non ex homine sumpta caro formata est. Quo tanta tragedia generationis: ubi ambitus passionis. Ego quippe ne in homine quidem non stulte fieri puto quod inutiliter factus est. Ad quam vero utilitatem facta probabitur tanta humilitas divinitatis. Si homo qui perit generatione a passione christi salvatus non est: quoniam negatur assumptus. Rursus igitur sicut ab eodem nestorii fonte Eutychis error principium sumpsit: ita ad eundem finem relabitur. Ut secundum Eutychen quoque non sit salvatum genus humanum. Quis non is qui eger esset et saluatione curaque egeret: assumptus est. Traxisse autem hanc sententiam videtur. si tamen huius erroris fuit. ut crederet non fuisse corpus christi vere ex homine sed extra atque a deo in celo formatum: quoniam cum eo in celum creditur ascendisse. Quod exemplum continet tale. non ascendit in celum nisi qui de celo descendit. Sed

satis de ea parte dictū videt: si corpus quod xps ex-
cepit: ex maria non credatur assumptum: si vō assum-
ptū est ex Maria neq; permansit perfecta hūana di-
uinaq; nā: id tribus effici potuit modis. Aut enī diui-
nitas in humanitatē translata est: aut humanitas in
diuinitatē: aut vtraq; in se ita tēperate sunt atq; com-
mixte: vt neutra substātia propriam formā teneret.
Sed si diuinitas in humanitatē translata est. factum
est: qd̄ credi nefas est: vt hūanitate inmutabili sba per-
manente diuinitas verteret. Et quod passibile atq;
mutabile nāliter existeret: id inmutabile permaneret.
Qd̄ vō inmutabile atq; impassibile nāliter creditur:
id in rem mutabilem verteretur. Hoc igit̄ fieri nul-
la ratione contingit: sed humana forsitan nā in deita-
tem videatur esse conuersa: hoc vō qui fieri potest:
diuinitas in gnatione christi ⁊ humanam aīam susce-
pit ⁊ corpus. Non enim omnis res in rem omnē ver-
ti ac transmūtari pōt. Nā cū substantiarum alie sint
corporee: alie incorporee: neq; corporea in incorporea
neq; incorporea in eā que corpus est: mutari potest.
Nec vō incorporea in se inuicē formas proprias mu-
tāt. Sola enim mutari transformariq; in se possunt
que hnt vni⁹ materie cōe subiectū. Nec hec oīa s; ea
q̄ in se facere ⁊ pati possūt. Id vō pbat hoc mō. Ne-
q; enī potest es in lapidē pmutari: nec vō idē es in
berbā. Nec qd̄libet aliud corpus in qd̄libet aliud trā-
figurari potest. Nisi ⁊ eadem sit mā rerum in se trā-
seūtū: ⁊ a se ⁊ facere ⁊ pati possunt: vt cum vinū atq;
aqua miscēt: vtraq; sunt alia: que actū sibi passionē
q; cōmunicent. Potest enim aque qualitas a vini q̄-
litate aliquid pati. Potest item vini ab aque qualita-
te aliquid pati. Atq; iccirco si multū quidez fuerit aq̄
vini vō paululum: nō dicūt̄ imixta: sed alterū alteri⁹
qualitate corumpitur. Si quis enim vinum fun-
dat in mare non mixtus est mari vinum sed in mare
corruptum. Iccirco quoniam qualitas aque multi-
tudine sui corporis nihil passa est a qualitate vini: s;
potius in seipsam vini qualitātē propria multitudine
cōmutauit. Si vō sint mediocres: sibiq; equales: vel
paulo inequales nature: q̄ a se facere ⁊ pati possunt
ille miscētur: ⁊ mediocrib⁹ inter se qualitātibus tē-
panit. Atq; hec qd̄ incorporeis neq; his oībus sed
tū que a se (vt dictū ē) ⁊ facere ⁊ pati possūt: cōmu-
ni atq; eadem mā subiecta. Oē enim corpus qd̄ in ge-
neratione ⁊ corruptione subsistit: cōmunem videtur
habere mā: sed non oē ab omni vel in oī vel facere
aliquid vel pati potest. Corpora vō in incorporea nulla
ratione poterunt permutari. Quoniam nulla cōmuni
materia subiecta participant. Que susceptis qualita-
tibus in alterutrā permutetur. Oīs enī natura incor-
poree sube nullo materie nitit̄ fundamēto. Nullū vō
corpus est: cui non sit materia subiecta. Quod cū ita
sit: cūq; ne ea qd̄ que cōmunē materiā nāliter hnt:
i se transeāt: nisi illis adsit potestas in se ⁊ a se facien-
di ac patiendi. Multo magis i se nō permutabūt: qd̄
non mō cōmunis materia non est: s; cū alia res mate-
rie fundamēto nititur ut corpus. Alia oīno māe sub-
iecto non egeat vt incorporeū. Non igit̄ fieri potest
vt corp⁹ i incorporeā spēm pmutet. Nec vō fieri pōt:
vt incorporealia in sese cōmixtione aliqua pmutent.
Quoz enī cōmūis nulla materia ē: nec i se verti: nec
pmutari queūt. Nulla aut̄ est incorporealib⁹ mā reb⁹
non poterunt in se igitur inuicem permutari. S; aīa
⁊ deus incorporee substantie recte credantur. Non ē
igitur humana aīa in diuinitatem: a qua assumpta ē

permutata. Qd̄ si neq; corpus neq; aīa in diuinitatē
potuit verti: nullo mō fieri potuit: vt humanitas con-
uerteret̄ in deū. Multo magis vō credi pōt vt vtra-
q; in sese confunderet̄: qm̄ neq; incorporealitas transi-
re ad corp⁹ pōt: neq; rursus econuerso corpus ad incor-
porealitatem: qm̄ quidez nulla bis materia subiecta cō-
munis est: que alterutris substantiaz qualitātibus p-
mutetur. At ita aiunt. Ex duabus quidez naturis cbrī-
stum cōsistere: in duabus vō minime. Hoc. s. intendē-
tes: qm̄ qd̄ ex duabus consistit: ita vnū fieri pōt: vt il-
la ex qbus dī constare nō maneant: veluti cū mel aq̄
q̄fūdīt: neutz māet: s; alterz alteri⁹ copulatōe corru-
ptū qd̄dā tertiu fecit. ita illd̄ qd̄ quod ex melle atq;
aqua tertius fit: constare ex vtrisque dī: in vtrisque vō
negatur. Non enī poterit in vtrisque constare. qm̄ vtrū-
q; nā non permanet. Ex vtrisque constare potest: licet
ea ex quibus cōiungitur: alterutra qualitate corrupta
sint. in vtrisque vō hmoi⁹ q̄stare nō poterit: qm̄ ea q̄ in
se transfusa sunt non manent: ac non sunt vtraq; in q-
bus constare videatur: cum ex vtrisque consent in se
inuicē qualitātuz mutatione transfusis. Catholici vō
vtrumq; rōnabiliter consentunt. Nā ⁊ ex vtrisque cō-
sistere: sed id q̄ ratione dicat̄ paulo postorius explica-
bo. Nunc illud manifestum est conuictaz eē Eutichis
sententiā: eo nomine: qd̄ cum tribus modis fieri pos-
sit: vt ex duab⁹ naturz vt subsistat: vna aut diuinitas
in humanitatē translata sit: aut humanitas in diuini-
tatem: aut vtraq; permixta sint. Nullum horū modū
fieri potuisse superius dicta argumētatiōe declarā.
Restat vt quēadmodū catholica fides dicat ⁊ i vtrif-
q; naturz xps ⁊ ex vtrisque q̄sistere doceam. ex vtrif-
q; naturis aliqd̄ cōsistere duo significat: vni⁹ qd̄ cus
ita dicim⁹ aliqd̄ ex duab⁹ naturz iungi: sicut ex mel-
le atq; aqua. Id at̄ ē vt ex quolibet mō cōfusus vel si
vna vertatur in alterā: vel si vtrez in se miscant̄ in
uicem: nullo mō tñ vtrez remaneant: scđdum hūc
modū Eutyches ait ex vtrisque naturz xpm̄ consistere
Alter vō modus ex vtrisque consistendi. qd̄ ita ex dua-
bus iunctū ē: vt illa tñ ex qb⁹ iunctuz eē dī maneāt.
Nec in alterutra vertant̄: vt cus dicim⁹ coronā ex au-
ro gemisq; q̄positā: Nūc neq; aux i gemas trāslatus
est: neq; in aux gēma quersa: s; vtraq; pmanēt: nec
formā p̄paz dereliquit. Talia ergo ex aliqb⁹ q̄stātia
⁊ in his cōstare dicim⁹: in qbus consistere predicāt.
Tunc enī possumus dicere coronā gemis auroq; cō-
sistere. Sunt enī gēme atq; auruz in qb; corona cōsi-
stat. Nā in priore mō nō ē mel atq; aqua: in qb⁹ illud
qd̄ ex vtrisque iungit̄ cōstet. Luz igit̄ vtrasq; manere
naturas in christo fides catholica cōstetur. pfectas
q; easdem persistere: nec alterā in alterā trāsmūtari
iure dicit. Et i vtrisque naturis christum: ⁊ ex vtrisque
consistere. In vtrisque quidem qz manent vtrez. Ex
vtrisque vō qz vtrarumq; adunatiōe manentuz vna
persona sit christi. Non autē hūc eaz significationē ex
vtrisque naturis christuz iunctuz eē. fides catholica te-
net: s; quā Eutyches pronunciat. Nam ille talem sig-
nificationē coniunctionis ex vtraq; nā sumit. At nō
cōstet in vtrisque q̄sistere: neq; enī vtrasq; manere.
Catholicus vō eā significationē ex vtrisque consistens
di sumit: que illi sit proxima: eāq; q̄seruet: q̄ i vtrisque
consistere consistet: equiuocus igit̄ ex vtrisque cōsistere
ac potius āphiboluz ⁊ gemis significationē diuersa d̄
signans: vna qd̄ significatione non manere substan-
tias ex qbus illud qd̄ copulatum est dicatur esse con-
iunctum. Aliomodo significans ita vtrisque cōiunctuz.
vt vtraq;

vt: vtraq; pmaneat. Hoc igitur expedito equiuocatio-
nis atq; ambiguitat; nodo nihil e' ultra qd' possit op-
poni quin id sit qd' firma veraq; fides catholica cōti-
net eundē christū hoīem eē pfectū: eundē deū eundē
q; qui hō sit pfectus atq; deus. Unū esse deū ac dei
filiū: nec q̄ternitatē trinitatis astrui: dū hō addit su-
pra pfectū deū: sed vnā eandēq; personam numerū
trinitatis explere. Ut cū hūanitas passa sit: deus tñ
passus esse dicat. Nō quo ipsa deitas hūanitas facta
sit: sed qd' a deitate fuerit assumpta. Itē q' hō est dei
filius appellatur: non suba diuinitatis h' humanitatis
Que tñ diuinitati nāli vnitate coniuncta est. Et cum
hec ita intelligentia discernantur pmisceanturq;: tñ
vnus idēq; hō perfectus sit et deus. Deus quidē qd'
ipse sit ex patris suba genitus: hō vō qd' ex maria sit
virgine procreatus. Itēq; q' hō de': eo qd' a deo fue-
rit assumptus: et qui deus hō: qm̄ vestitus hoīe sit. cū
q; i eadē persona aliud sit diuinitas: q' suscipit: aliud
quā suscipit hūanitas: idē tñ deus atq; hō est. Nā si
homīnē itelligas: idē hō est atq; deus. Qm̄ hō ex nā
deus assumptione: si vō deū itelligas idē de' est atq;
hō: qm̄ de' est nā: hō assumptione: sitq; in eo gemina
nā: geminaq; suba: qm̄ hō deus vnaq; psona: qm̄ idē
hō atq; deus: mediaq; est hec inter duas hereses via
Sicut virtutes quoq; mediū tenent. Oīs. n. virtus in
medio rez decore locata q̄sistit. Sigdē vel ultra vel
infra quā oportuerit fiat: a virtute discedit. Imedieta
tē igit' virt' tenet. Quocirca si q̄ttuor hec neq; ultra
esse possūt: vt i christo aut due nāe sint: dueq; psonae
vt nestori' ait: aut vna psona vnaq; nā: vt Eutyche
ait: aut due nāe h' vna psona: vt catholica fides credit
aut vna nā dueq; psonae. Lūq; duas quidē nās duali-
q; psonas in ea: que cōtra Nestorium dicta est: respō-
sione cōuicerimus. Unā vō personā vnāq; nām esse
non posse Eutyche prepōnente mōstrauim'. Neq; tñ
tam amens quisquā buculq; extitit: vt vnā in eo nām
crederet sed geminas esse personas. Restat vt ea sit
vera: quā fides catholica pronūciat: geminā subas h'
vnam esse psonā. Quia vero pauloante diximus Eu-
tychen cōfiteri duas qdē in christo ante aduātionē
naturas. Unā vō post aduātionē. Lūq; hūc errorē
duplicē interpretamur. celare sententiam: vt hec adu-
natio aut gnatione fieret: cū ex maria corp' hoīs
nime sumeret: aut sumptū quidē ex maria p resurre-
ctionē fieret aduātio. De vtriusq; qdē partib' idonee
(vt arbitror) disputatū ē. Cū hūc querēdū ē quomo-
do fieri potuerit vt due nāe in vnā subam miserent'
Terū tñ est et nunc et alia questio: que ab his inferri
potest: qui corpus humanū ex maria sumptū esse nō
credunt. S; alias fuisse sequestratū preparatūq; qd'
in aduātionē ex marie vtero gigni ac pferri videre-
tur. Aiunt enī si ex hoīe sumptū est corpus: hō vō oīs
ex p̄la p̄uaricatione: non solū peccato et morte tene-
batur: verū etiam affectib' peccatorū erat implici'.
Eaq; illi fuit pena peccati: vt cum morte teneret ob-
strictus. Tñ esset reus etiam voluntate peccādi. Cur
in xpo neq; peccatū fuit neq; peccādi vlla voluntas.
Et oīno h; animaduertendā dubitationē talis q̄stio.
Si enī ex carne humana christi corpus assumptū est: du-
bitari potest: que nam caro hec que assumpta sit: eē
videat. Eum quippe saluauit que etiam assūpsit. sin
vō talem hoīem assūpsit: qualis Adā fuit ante pec-
catū: integram videt humanam assūpsisse nām: h'
tñ que medicina penitus nō egebat. Quomō aut' fie-
ri pōt vt talem assūpsit hoīem: q̄lis Adā fuit: cū

in Adā potuerit esse peccandi voluntas atq; affectio
vnde factū est: vt et p̄tergressis diuinis p̄ceptis:
inobediētie delictis teneret astrictus. In christo vō
ne voluntas qdē vlla creditur fuisse peccādi. Cum p̄-
sertim si tale corp' hoīs assūpsit: q̄le Adē ante pec-
catum fuit: non debuerit eē mortalis: qm̄ Adā si non
peccasset: mortem nulla rōne sensisset. Lū igit' christ'
nō peccauerit: q̄rēdū ē: cur senserit mortē: si Adē cor-
pus aī q; peccaret assūpsit. Qd' si talē statū susce-
pit hoīs q̄lis Adē post peccatū fuit. Vt et xpo nō de-
fuisse necessitas: vt et delictis subiiceret et passionib'
cōfundere. Obductisq; iudicii regulis bonū a malo
non sincera integritate discerneret: qm̄ has oēs p̄as
Adā delicti p̄uaricationē suscepit. Quos respōdēdū
est tres intelligi hōinū posse status. Unū qdē Adē aī
delictū in quo tā est ab eo mors aberat: nec adhuc vl-
lo se delicto polluerat: poterat tñ in eo voluntas eē
peccandi. Alter in quo mutari potuisset: si firmiter in
dei p̄ceptis māere voluisset. Tunc enī id addendū fo-
ret: vt nō mō nō peccaret: aut peccare veller: h' ne pos-
set qdē aut peccare aut velle deliquere. Terti' stat'
est post delictū: in quo mors illū necessario subsecuta
est: et peccatū ipsū voluntasq; peccati: quoz sūmitatū
atq; prioruz hec loca sunt: is stat' qui primū eēt: et in
p̄ceptis dei Adā manere voluisset: et is q' pene fuit:
qm̄ manere noluit. i illo enī nec mors eē nec peccatū
nec voluntas vlla peccati. In hoc vō et mors peccatū
et deliquēdi oīs affectio. Oīaq; in perniciē p̄ona: nec
q̄q; in se opis habētia: vt post lapsū posset ad surge-
re. Ille vō medius stat' in quo presentia qdē mortis
vel peccati aberat. Nōestas vō vtriusq; constabat:
iter vtrūq; statū ē collocatus. Ex his igit' tribus stati-
bus christus corpore nāe sue singulas quodā mō indi-
dit. Nā qd' mortale corpus assūpsit: vt mortē a' gñe
humano fugaret. in eo statu ponēdū ē: qd' post Adē
p̄uaricationēz penaliter inflicū est. Quod vō nō fuit
in eo voluntas vlla peccati: ex eo sumptū statu q' eē po-
tuisset nisi voluntate insidiantis fraudibus applicasset
Restat igit' terti' stat' idest medius. Ille. sequi eo tē-
pore fuit. cū nec mors aderat et adeē poterat deliquē-
di voluntas. In hoc igit' Adam talis fuit. vt mandu-
caret ac biberet: vt accepta digereret: vt laberet in
sōmnū et alia que ei nō defuerunt. Humana qdē sed
cōcessa: et que nullā penā mortē inferrēt: q' oīa habuif-
se christū dubiū nō ē. Nā et manducauit et bibit: et hu-
mani corporis officio funct' ē. Neq; enī tāta indigē-
tia i Adā fuisse credēda ē: vt nisi māducasset viuere
nō potuisset. S; si ex oī qdē ligno esca sumeret semp
viuere potuisset bisq; non mori. Iccirco paradisi fru-
ctibus idigētiā explebat. Quam indigētiā fuisse
in xpo null' ignorat: h' potestate: nō necessitate. et ipa
idigētia aī resurrectionē i eo fuit. Post resurrectio-
nē vō talis extitit: vt ita illud corp' imutaret hūanū:
sicut. Ad p̄ter p̄uaricationēz vinculū: mutari potuisset:
quodq; nos ipse Iesus xps vot' docuit optare: vt fiat
volūtas ei': sic i celo et i terra: et vt aduēiat ei' regnū
et nos liberet a malo. Hec enī noīa illa beatissima hu-
mani gñis fideliter credētiū imutatio dep̄cat. Hec
sūt q' ad te de fidei mee credulitate scripsi. q' i re si qd'
pp̄erā dictū ē: nō ita sū amator mei: vt iea q' semel ef-
fuderit meliori sentētie anteferre q̄tēda. Si. n. nihil ē
ex nobis hōi: nihil ē qd' i nostris sententijs amare de-
beam' Qd' si ex illo cūcta sūt hōa: q' sol' ē bon': illud
potius bonū esse credendū est: qd' illa incōmutabilis
bonitas atq; omnium bonorum cā p̄scribit.

Faint, mostly illegible text in a Gothic script, likely a manuscript page. The text is arranged in a single column and appears to be a dense Latin or German passage.

Faint, mostly illegible text in a Gothic script, likely a manuscript page. The text is arranged in a single column and appears to be a dense Latin or German passage, continuing from the left page.

equiuocatio
 qd possit op
 tholica cōti
 ē deū eundē
 e deū ac dei
 o addit su
 am numerū
 sit : deus tñ
 anitas facta
 q hō est dei
 umanitatī
 est. Et cum
 anturq; : tñ
 us quidē qd
 ex maria fit
 d a deo fue
 s hoīe sit. cū
 scepit: aliud
 o est. Mā si
 m hō ex nā
 de^o est atq;
 n eo gemina
 sona: qm idē
 beresēs via
 s. n. virtus in
 pel ultra vel
 diē. medieta
 c neq; ultra
 oueq; p sone
 ut Eutyches
 a fides credit
 ē nās duali
 ta est: respō
 q; nām esse
 n^o. Meq; tñ
 nā in eo nām
 fat vt ea sit
 inā subas h
 diximus Eu
 e aduatiōē
 s hūc errorē
 n: vt hec adu
 xp^o hoīs mi
 ria p resurre
 rtib^o idonee
 dū ē quomo
 m miscerent
 o his inferri
 ptū esse nō
 paratūq; qd
 ferri videre
 us: hō vō oīs
 z morte tene
 at implicit^o.
 e teneret ob
 peccādi. Cur
 a vollūtas.
 ē talis qstio.
 sūptū est: du
 mpta sit: eē
 assūpsit. sin
 fuit ante pec
 pfisse nām: h
 uomō aut sic
 Adāz fuit: cū

in Adā potuerit esse peccandi voluntas atq; affectio
 vnde factū est: vt et pretergressis diuinis preceptis:
 inobediētie delictis teneret astrictus. In christo vō
 ne voluntas qdē vlla creditur fuisse peccādi. Cum p
 sertim si tale corp^o hoīs assumpsit: qle Ade ante pec
 catum fuit: non debuerit eē mortalis: qm Adā si non
 peccasset: mortem nulla rōne sensisset. Lū igit christ^o
 nō peccauerit: qrdū ē: cur senserit mortē: si Ade cor
 pus aī q; peccaret assumpsit. Qd si talē statū susce
 pit hoīs qlis Ade post peccatū fuit. Ut et xpo nō de
 fuisse necessitas: vt z delictis subiiceret z passionib^o
 cōfunderet. Obductisq; iudicii regulis bonū a malo
 non sincera integritate discerneret: qm has oēs pēas
 Adā delicti puenaricatiōe suscepit. q quos respōdēdū
 est tres intelligi hōinū posse status. Unū qdē Ade aī
 delictū in quo tā etsi ab eo moī aberat: nec adhuc vl
 lo se delicto polluerat : poterat tñ in eo voluntas eē
 peccandi. Alter in quo mutari potuisset: si firmiter in
 dei pceptis māere voluisset. Tunc enī id addendū: fo
 ret: vt nō mō nō peccaret: aut peccare vellet: h ne pos
 set qdē aut peccare aut velle deliquere. Terti^o stat^o
 est post delictū: in quo moīs illū necessario subsecuta
 est: z peccatū ipsū voluntasq; peccati: quoz sūmitatū
 atq; p rioruz hec loca sunt: is stat^o qui primū eēt: qm
 preceptis dei Adā manere voluisset: z is q pene fuit:
 qm manere noluit. i illo enī nec moīs eē nec peccatū
 nec voluntas vlla peccati. In hoc vō z moīs peccatū
 z deliquēdi oīs affectio. Oīaq; in perniciē prona: nec
 qcq; in se opis habētia: vt post lapsū posset ad surge
 re. Ille vō medius stat^o in quo presentia qdē mortis
 vel peccati aberat. Potestas vō vtriusq; constabat:
 iter vtrūq; statū ē collocatus. Ex his igit tribus stati
 bus christus corpore nāe sue singulas quodāmō indi
 dit. Mā qd mortale corpus assumpsit: vt mortē a gñe
 humano fugaret. in eo statu ponēdū ē: qd post Ade
 puenaricatiōez penaliter inflictū est. Quod vō nō fuit
 in eo volūtas vlla peccati: ex eo sumptū statu q eē po
 tuisset nisi volūate insidiantis fraudibus applicasset
 Restat igit terti^o stat^o idest medius. Ille. sequi eo tē
 pore fuit. cū nec moīs aderat z adeē poterat deliquē
 di voluntas. In hoc igit Adam talis fuit. vt mandu
 caret ac biberet: vt accepta digereret: vt laberet in
 somnū z alia que ei nō defuerunt. Humana qdē sed
 cōcessa: z que nullā penā mortis inferrēt: q oīa habuif
 se christū dubiū nō ē. Mā z manducauit z bibit: z hu
 mani corporis officio funct^o ē. Meq; enī tāta indigē
 tia i Adā fuisse credēda ē: vt nisi māducaisset viuere
 nō potuisset. Sz si ex oī qdē ligno escā sumeret semp
 viuere potuisset hisq; non mozi. Jccirco paradisi fru
 ctibus idigētiam explebat. Quam indigētiam fuisse
 in xpo null^o ignorat: h potestate: nō necessitate. z ipa
 idigētia aī resurrectionē i eo fuit. Post resurrectionē
 nē vō talis extitit: vt ita illud corp^o imutaret hūanū:
 sicut. Ad pter puenaricatiōis vinculū mutari potuisset:
 quodq; nos ipse Iesus xps vof docuit optare: vt fiat
 volūtas ei^o: sic i celo z i terra: z vt aduēiat ei^o regnū
 z nos liberet a malo. Nec enī noīa illa beatissima hu
 mani gñis fideliter credētū imutatio depecat. Nec
 sūt q ad te de fidei mee credulitate scripsi. q i re si qd
 pperā dictū ē: nō ita sū amator mei: vīea q semel ef
 fuderī meliori sentētie anteferre p tēda. Si. n. nihil ē
 ex nobis hōi: nihil ē qd i nostris sententijs amare de
 beam^o Qd si ex illo cūcta sūt hōa: q sol^o ē bon^o: illud
 potius bonū esse credendū est: qd illa incōmutabilis
 bonitas atq; omnium bonorum cā pperabit.